

Tutkimusosio

Kuntavaalit: Perussuomalaiset valtuutetut innokkaimpia jatkamaan – eniten nihkeyttä ehdokkuuteen keskustan ja kristillisdemokraattien valtuutetuilla

Kuntavaalit ovat huhtikuussa 2021. KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiö tiedusteli marraskuussa 2020 Webropol-kyselyllä nykyisiltä valtuutetuilta halukkuutta lähteä ehdolle tulevaisuudessa.

Reilusti yli puolet valtuutetuista (56 %) aikoo lähteä ehdokkaaksi seuraaviin kuntavaaleihin huhtikuussa 2021. Noin joka viides (22 %) ei osaa vielä sanoa ja sama määrä (22 %) ei lähde enää ehdolle, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön tutkimuksesta.

Perussuomalaisilla suurin into lähteä ehdolle, keskustalla ja kristillisdemokraateilla pienin

Halukkuus ehdokkuuteen vaihtelee puolueittain. Selvästi paras asetelma ehdokashankintaan nykyisten valtuutettujen piirissä on perussuomalaisilla. Heillä on eniten varmoja jatkajia ja vähiten paikkansa jättäviä. Haastavin tilanne saada nykyiset valtuutetut ehdokkaaksi on kristillisdemokraateilla, keskustalla ja ryhmällä muut.

Innokkaimmin ehdokkaaksi ovat lähdössä perussuomalaisten valtuutetut. Heistä lähes kolme neljästä (72 %) on halukas hakemaan itselleen jatkoa valtuustossa. Seuraavaksi innokkaimman ehdokkuuteen pyrkivät vihreiden (63 %), SDP:n (61 %) ja vasemmistoliiton (61 %) valtuutetut. Kolmantena kiinnostuksen määrässä tulevat RKP:n (58 %) ja kokoomuksen (57 %) valtuutetut. Nihkeimmin ehdokkuuteen suhtautuvat ryhmän muut (46 %), keskustan (49 %) ja kristillisdemokraattien (50 %) valtuutetut.

Selvän kielteisen kannan ehdokkuuteen ilmaisevat selkeimmin kristillisdemokraattien valtuutetut. Heistä lähes joka kolmas (30 %) jättäisi valtuuston. Reilu neljännes keskustan (26 %) ja ryhmän muut (28 %) valtuutetuista ilmoittaa jättävänsä tehtävän. Kokoomuksen, SDP:n, vihreiden, vasemmistoliiton ja RKP:n valtuutetuista joka viides jättää paikkansa ja vain joka kymmenes (9 %) perussuomalaisten valtuutettu.

Eniten empijöitä eli heitä, jotka eivät vielä osaa sanoa halukkuutta ehdokkuuteen, on ryhmän muut (28 %), keskustan (26 %), RKP:n (24 %) ja kokoomuksen (23 %) valtuutetuissa. Viidennes tai vähemmän empijöitä on vihreiden (17 %), vasemmistoliiton (18 %), SDP:n (18 %) ja perussuomalaisten (19 %) ja kristillisdemokraattien (20 %) keskuudessa.

Suurissa kaupungeissa valtuutetuilla eniten halukkuutta lähteä kisaamaan kuntavaaleihin

Kuntakoko vaikuttaa halukkuuteen jatkaa valtuustossa – ainakin ääripäissä. Yli 100 000 asukkaan kunnissa kolme neljästä (74 %) on innokas uusimaan pestinsä, kun vastaavasti alle 5000 asukkaan kunnissa valmius ehdokkuuteen on vain joka toisella (50 %). Muissa kuntakokoryhmissä innokkuus ehdokkaaksi lähtemiseen vaihtelee 55–60 prosentin välillä.

Maakunnista Kymenlaaksossa ollaan innokkaimpia jatkamaan valtuustossa. Siellä kaksi kolmesta (68 %) valtuutetusta on halukas jatkamaan. Toisessa ääripäässä on Lappi, jossa kiinnostus asettua ehdolle on vain kahdella viidestä (41 %).

Miesvaltuutetuista kolme viidestä (59 %) ja naisvaltuutetuista reilu puolet (53 %) haluaa jatkaa valtuustossa. Naisvaltuutetuista joka neljäs (26 %) jää pois, miesvaltuutetuista joka viides (18 %).

Ikäryhmittäin tarkastellen reilut kaksi kolmesta 40–49-vuotiaista (71 %) ja alle 40-vuotiaista (67 %) on halukas jatkamaan valtuustoissa. Sen sijaan yli 59-vuotiaista kiinnostusta paikan uusimiseen on enää joka toisella (49 %).

Pitkä valtuustoaika ja heikko motivaatio keskeisimmät syyt jäädä pois valtuustosta

Valtuutetuista reilu viidennes (22 %) ilmoitti, että ei enää lähde ehdolle kuntavaaleihin. Kyselyssä esitettiin viisi vaihtoehtoista syytä pois jättäytymiseen ml. muu syy (avoin vastaus). Asetettujen poisjäämisen syiden ohella purettiin avoimet vastaukset (67 kpl). Keskeisimmät syyt valtuustosta poisjäämiseen ovat riittävän kauan valtuustossa olo ja heikko motivaatio valtuustotyöhön. Vähäisempiä syitä ovat ajan puute, ikä, terveys.

Mies- ja naisvaltuutettujen välillä on kaksi merkittävää eroa syissä jättäytyä pois valtuustotyöskentelyssä. Miesvaltuutetuista lähes joka neljäs (23 %) katsoi syyksi heikon motivaation valtuustotyöhön, kun naisista näin koki vain joka seitsemäs (14 %). Vastaavasti naisista (17 %) kaksinkertainen määrä miehiin (8 %) verrattuna piti jättäytymisen syynä ajan puutetta.

Ajan puute oli 40–49-vuotiailla (46 %) merkittävä syy jäädä pois. Valtuustokausien määrä oli merkittävin syy yli 59-vuotiailla ja 50–59-vuotiailla. Heikko motivaatio valtuustotyöskentelyyn oli niin ikään merkittävä poisjäämisen syy joka neljännellä (24 %) 50–59-vuotiaalla.

Seuraavassa on joitakin sitaatteja poisjäämisen syistä valtuutettujen avoimissa vastauksissa: ”Uuden hallintosäännön vuoksi koen, että en pysty vaikuttamaan, kun päätökset tehdään jo hallituksen kokouksissa.”

”Ikä, olen ollut kunta- ja seutualalla töissä 45 vuotta, on aika luopua.”

”Turhautuminen nykyiseen päätöksentekoon ja päättämättömyyteen. Kuntalaisten lisääntynyt vihamielisyys päätöksentekijöitä kohtaan.”

”Inhottavaa hommaa kun kunnat joutuvat jatkuvasti tasapainottamaan talouttaan. Ikäviä päätöksiä koko ajan.”

”Toimintatavat ja keskustelukulttuuri ovat muuttuneet, ääripäät rasittavat.”

”Annan nuoremmille ja uusille ehdokkaille tilaa tulla valituksi.”

”Elän ruuhkavuosia, haluan olla perheen kanssa ja kunnallispolitiikka ei ole tehty perheystävälliseksi valtuutetuille.”

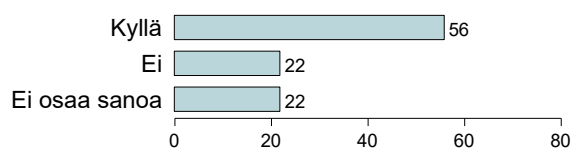
”Someajan luottamushenkilötyö tullut populistiseksi arvopohjattomaksi, joka on hävittänyt tulevaisuuteen tähtäävän kokonaisvaltaisen kunnan ja seutujen kehittämisen!!”

Tutkimuksen toteutus: KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiö teki marraskuussa 2020 kaupunkien ja kuntien valtuutetuille Webropol-kyselyn. Siihen vastasi 1362 valtuutettua Suomen 8999 valtuutetusta. Vastausprosentti oli 15,1 %. Virhemarginaali koko aineistosta on suuntaansa 2,7 prosenttiyksikköä.

Tutkimuksessa kysyttiin, kuinka moni valtuutettu on lähdössä ehdokkaaksi seuraavissa kunnallisvaaleissa. Kysymys kuului: ”Kunnallisvaalit ovat huhtikuussa 2021. Oletko lähdössä ehdokkaaksi?” Vastausvaihtoehdot olivat: kyllä, en, en osaa sanoa. Jatkokysymys kuului: ”Jos ei lähde ehdokkaaksi, onko syynä ensisijaisesti: olen ollut jo riittävän kauan valtuustossa; valtuustotyöskentely ei motivoi minua tarpeeksi; ajan puute; ikä,terveys; muu syy, mikä?”

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 570 087

Kuvio 8. ONKO LÄHDÖSSÄ EHDOKKAAKSI HUHTIKUUN 2021 KUNNALLISVAALEISSA (%).

Kysely valtuutetuille / Kunnallisan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 9. ENSISIJAINEN SYY, JOS EI LÄHDE EHDOKKAAKSI (%).

Kysely valtuutetuille / Kunnallisan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 8e. ONKO LÄHDÖSSÄ EHDOKKAAKSI HUHTIKUUN 2021 KUNNALLISVAALEISSA (%).

